

Hans Fuglsang-Damgaards prædiken ved sørgehøjtidelighed i Københavns domkirke

Taler

Hans Fuglsang-Damgaard
Biskop

Dato

9. juli 1945

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

1

*Nåde være med eder og fred fra Gud vor fader og den herre Jesus Kristus.
Amen!*

5 Den femte maj stod solen op over Danmark. Bag om døden lyste morgenrøden. Der skete det, som en af vore tolv døde frihedskæmpere skrev til sine venner fra Vestre Fængsel, et par dage før han blev henrettet: »Lad geværskalverne knitre, lad dem piske og pine, lad kun Langfredagsmørket sænke sig over landet . . . vi lurer dem Påskemorgen, når den gyldne sol frembryder gennem den kulsorte sky.«
10 Der skete det, som de tolv frihedskæmpere alle havde længtes efter og heltmodigt kæmpet for med hele deres unge sjæls ildhu: Danmark var atter frit, atter vajede Dannebrog – Korsets fredstegn i blodets ildfarve – over et frit folk.

Men da frihedens dag oprandt, lå disse vore frihedskæmpere forlængst i deres
15 stille, ukendte grave. De var faldne som ofre for en af de skændigste forbrydelser, der nogensinde er blevet begået i Danmark, som ofre for et tyranni, der ville terrorisere hele verden, og som overalt, hvor det kom frem, viste sin djævelske ondskab ved at slutte forbund med de mest forbryderiske elementer i folket, stikkere og landsforrædere. I Shellhusets skumle kælder begik
20 de det gemene og feje mord på vore landsmænd, og i dølgsmål begravede de dem i uindviet jord. Om disse unge frihedskæmpere gælder i sandhed ordene fra den skønne fædrelandssang om vore soldaters død på slagmarken:

Ensomt, thi det brustne blik
25 Ingen kærlig hånd har lukket,
Ingen ven jert håndtryk fik,
Ingen hørte afskedssukket.

30 Det eneste, der blev forundt dem – men det vil vi også prise som en lykke – var
at gå sammen i døden, og det ved jeg fra min egen deltagelse i den store krig, at
det var ikke så vanskeligt at gå døden i møde, når man gik i fællesskab. Det var,
som om de, der stod med døden for øje, tog hinanden ved hånden for sammen
at gå ind i det store, ubekendte land. De, der ligger her, stod sammen i livet; de
35 gik sammen i døden, og sammen skal de hvile side om side, hånd ved hånd og
hjerter ved hjerter. De er skæbneforbundne for tid og evighed.

Frihedens dag oprandt over Danmark. Men disse tolv kister taler deres stille
sprog om, hvad det kostede. Det kostede den danske ungdoms hjerteblod. Disse
40 unge mænd var soldater i Danmarks usynlige hær. De levede som soldater; de
døde som soldater. De faldt på ærens mark. De gav deres liv, for at Danmark
kunne leve. De tvættede Danmarks skjold rent og blankt med deres blod. Deres
offer var med til at give vort folk en god samvittighed overfor sig selv og overfor
verden. De viste os den sande storhed i den stedfortrædende lidelse; i vort sted
45 led de, for os døde de. De gav os et nyt syn, en ny tro på Danmarks fremtid. Et
land, der har en så strålende, indsats- og kampberedt ungdom, skal leve og kan
aldrig dø.

Danske frihedskæmpere! Brødre og landsmænd! Vi bøjer os i stille ærbødighed
50 og dybeste taknemmelighed for jeres offer. Vi beundrer og ærer jeres indsats. Vi
sørger, men sorgen lammer os ikke; vi sørger, men vi græder ikke – skønt ingen
behøver at skamme sig over sine tårer i tanken om jeres altfor tidlige død, i
tanken om jeres lidelser og pinsler, i tanken om de tomme pladser, I efterlader,
og den indsats, som netop I kunne have gjort ved genopbygningen af Danmark.
55 Vor sorg er blandet med taknemmelighed og glad stolthed. Jeres navne er
indskrevet i det danske folks hjerte; jeres dåd lyser på Danmarks himmel; jeres
minde vil leve fra slægt til slægt.

Og hvor danske hjerter slår,
60 Og hvor danske toner klinge,
Skal med stolthed store, små
Fædrelandets tak jer bringe.

Her i Guds hus vil vi i afskedsstunden bringe vor tak og vort sidste farvel med et
65 ord fra ham, som er livets herre og dødens overvinder, og som siger: »Større
kærlighed har ingen end denne, at han sætter sit liv til for sine venner.« (Joh.
15,13).

70 Det er netop det, de unge frihedskæmpere har gjort. I kærlighed satte de deres liv ind for deres venner, for deres hjem, deres fædreland, deres konge, deres folk.

Det er noget af det skønneste og mest gribende at læse de breve og høre de udtalelser, som er kommet fra disse vore landsmænd, om hvis bårer vi er samlet.

75 De bør blive hele vort folks eje til opbyggelse og styrkelse af alle gode kræfter, som skal sættes ind i tjeneste for det nye Danmark.

De oplevede denne selvopofrende og selvhengivende kærlighed som kærlighed til vort fædreland.

80

Som den røde tråd går gennem alle deres ord en brændende kærlighed til Danmark, til vor konge og vort folk. Fædrelandskærligheden var for disse unge patrioter en hellig følelse, ja meget mere end en følelse og en stemning; den var en lidenskab. Derfor oplevede de den 9. april en sviende sorg og en bitter skuffelse. Danmark var trampet ned af voldsmænd, dets navn besudlet, dets ære skændet. Kærlighedens lidenskab førte dem ind i kampen for Danmark, som noget selvfølgeligt, noget uundgåeligt, noget, man ikke pralede af eller skilte med, men simpelthen gjorde, fordi man ikke kunne lade være. Her måtte alle hensyn vige, hensyn til liv og ejendom, fremtid og livsstilling, hjem og kære. De 90 havde mødt det, som var så uendelig meget større end alt dette, og dette store, dette største stillede sine krav til dem om kamp og offer. De indviede sig til kampen og ofret og døden. De oplevede sandheden i frihedssalmens ord som et personligt kald og et personligt løfte:

95 Kæmp for alt, hvad du har kært,
Dø om så det gælder.
Da er livet ej så svært,
Døden ikke heller.

100 De viste den kærlighed, der sætter livet ind for sine venner, i forholdet til deres kammerater. De tænkte aldrig først på sig selv; de tænkte altid først på de andre. De kæmpede sammen; de led sammen; de faldt sammen – deres liv og deres død er en strålende hymne til det ubrydelige, det indtil døden trofaste kammeratskabs pris og ære.

105

De oplevede denne kærlighed i deres kærlighed til friheden. De vidste og de

viste, at frihed er ikke noget, som det enkelte menneske eller et folk kan få i je
én gang for alle, nej, den er en kostelig arv og gave, som daglig må erhverves og
110 befæstes i kamp, og at den, som ikke vil kæmpe, heller ikke fortjener at eje
friheden, men mister den.

Og så oplevede de den kærlighed, Evangeliet taler om, i forholdet til deres hjem
og deres kære; ja, det var deres eneste bekymring, ikke at de selv skulle lide og dø
115 – det bar de som helte – men at deres kære, deres hustru, deres kæreste, deres far
og mor, deres søster og bror skulle sørge over dem. Åh! vi forstår deres sorg og
deres smerte. De fladnes slægt og venner har været med til at bringe det største
offer for Danmark. Vi ønsker dem Guds fred i deres dybe sorg! Vi tror på Guds
kærlighed, og vi ved, at alle ting samvirker til gode for dem, som elsker Gud, den
120 Gud, som har tanker om fred og ikke om ulykke, og som vil give os en fremtid
og et håb. Som en mor skriver: »Jeg skimter lys forude. Var han måske det
redskab, Gud måtte benytte sig af for at hjælpe mig?« . Gud give alle dem, der
sørger, at de må se hans lys.

125 Vore dødes offer forpligter os! Det forpligter os til at kæmpe og ofre, for at den
sag kan leve, som de døde for. Det Danmark, som de gav alt for, skal vi elske og
bære og værne. Vi, som ikke gav livet, fik kun lov til at beholde det for at ofre det
i tjeneste for Danmark. Ikke på had og hævn, men på sandhed og retfærdighed
skal den nye tid bygges. Således lyder det til os fra en af dem, der ligger her, og
130 som selv faldt som offer for had og hævn.

Det store offer, som vore døde har bragt, er under Frelserens velsignelse. Han
har selv bragt det store offer for dem. Med dette offer som baggrund kunne han
sige det stærkeste ord, som nogensinde har lydt på denne jord: »Jeg er
135 opstandelsen og livet, den, som tror på mig, om han end dør, skal han dog leve,
og den, som lever og tror på mig, skal i al evighed ikke dø.« Takket være vor
frelseres offer og selvhengivende kærlighed lyser opstandelsens håb over vore
dødes grave.

140 Lønlig gennem Dødninghaven
Livets engel vingen slår.

Efter Langfredags smerte følger Påskemorgens glæde! Vi beder Gud om, at han
vil bevare vore døde i sin fred og lade det evige livs lys skinne for dem.

145

Amen!

Kilde
150 Manuskript taget fra Fuglsang-Damgaard, H. m.fl. (1945) Pro Patria: Sørehøjtiden i Københavns Domkirke
9. Juli: Taler

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
155 Danmarks besættelse 1940-1945, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-fuglsang-damgaards-praediken-ved-sorgehojtidelighed-i-kobenhavns-domkirke>

160

165

170

175

180